

varande jernvägsanläggning, oaktadt sitt erkända företräde framför andra i gagneligt inflytande på landets näringar och äldre jernvägstrafik, kommer att derigenom förlora den företrädesrätt till understöd för anläggningen, som Riksdagen redan tillerkänt densamma, att, då behovet deraf inträder, för ändamålet tillgängliga medel, under förutsättning af banans anläggning utan statsbidrag, emellertid redan blifvit använda för andra mindre viktiga jernbanors anläggning. Då beviljandet af det anslag till Frövi-Falu-banan, hvarom läneus hushållningssällskaps deputerade under den 7 Juli sistlidet år hos Kongl. Maj:t i underdånighet gjort ansökning, icke i någon mån hindrar tillgodogörandet af de fördelar för landet, som de sökta koncessionerna kunna bereda, om större eller mindre del af banan derigenom kommer till utförande utan statsbidrag, enär derå belöpande andel af anslaget i sådant fall varder besparadt, men betryggar ett skyndsamt tillgodogörande af anläggningens fördelar åt landet, så finner jag mig föranlåten föreslå:

att Riksdagen måtte för utförande af ofvån omförmälda jernvägsanläggning emellan Frövi och Falun, enligt dertill uppgjort kostnadsförslag, derest sådant icke kommer till utförande till större eller mindre del af sträckningen till följd af derom redan framställda ansökningar utan statsunderstöd, anvisa ett anslag af allmänna medel, motsvarande $\frac{1}{4}$ af den för hela sträckningen beräknade kostnaden.

Stockholm den 28 Januari 1870.

J. Bergström.

N:o 149.

Af Herr Jöns Olsson: Angående framställning till Kongl. Maj:t om stadgande att arrendespanmålen från Upsala och Lunds akademihemman skall lösas efter medelmarkegångspris m. m.

Efter det jag vid 1868 års riksdag väckte motion angående förändring i sättet och villkoren för utgörandet af arrendespanmålen från akademihemman, hvilken motion, intagen i Bihaget till Riksdagens protokoll under N:o 298, af mig förnyades vid sistlidne riksdag och införd under N:o 420 bland Andra Kammarens

motioner, hafva visserligen några förändringar blifvit vidtagna i afseende på sättet att utgöra ifrågavarande arrenden för Lunds akademihemman, så att valfriheten för konsistorium att förordna om arrendespanmålens antingen levererande in natura eller att lösas efter medelmarkegångspris upphört att vara gällande; men den väsendtligaste olägenheten, levereringen af spanmålen in natura, hvilket vilkor är för arrendatorerna såsom bindande fastställt, kvarstår dock ännu, med alla dermed förenade obehag för både arrendetagare och arrendegifvare.

Att numera såsom vilkor fasthålla, det arrendespanmålet, vare sig till akademien, eller vederbörande löntagare, skall in natura levereras, endast derföre att för samma spannmål skall kunna betingas ett högre pris än det i orten gällande, tyckes vara olämpligt, och att detta vilkor endast bibehålles derföre, synes framgå deraf, att lösningen af arrendespanmålet vanligen tillgår sålunda, att då arrendatorerne af ifrågavarande hemman skola afbördas sig arrendena, consistorium minus, i hvars intresse det icke kan vara att mottaga arrendespanmålet in natura, för att i så fall realisera den på marknaden, alltid bestämmer ett pris, hvarefter arrendatorerne ega att före den 28 Januari lösa denna spannmål, hvilket pris alltid å consistorii minoris sida varit fullkomligt godtyckligt och jemförelsevis med både bestämda markegångspriset och det i marknaden gällande spannmålspriset vida högre än detta; men hvilket sålunda bestämda pris, oaktadt det alltid sättes högre än det som för spanmålet, äfven af bästa kvalitet, i orten är gällande, arrendatorerne måste underkasta sig, synnerligast derföre att uttrycket "afradsgild", såsom bestämmande den beskaffenhet spanmålet till giltig leverering bör ega, är så obestämd, att det icke i detta afseende kan utgöra någon ändamålsenlig kontroll och förthy af särskilde löntagare och emottagare tydes helt olika.

Ehuru det endast varit i afseende på Lunds akademihemman, som förestående vilkor och olägenheter blifvit framhållna, torde Upsala akademihemman uppföras under samma kategori, och som skäl för att arrendatorerne af sistnämnda hemman icke hafva det bättre, torde få anföras, att arrendatorerne af Upsala akademihemman äro skyldige att skjutsa arrendespanmålet hela tolf mil, hvilket måste antagas vara i hög grad betungande för arrendatorerna och betydligt inverka på det lösningspris, som af konsistorium bestämmes för den spannmål som af arrendatorerna får lösas med penningar.

Arrendatorerne af Lunds akademihemman äro ännu icke skyldige att forsla arrendespanmålet längre än till Landskrona; men då de äldre arrendatorerne derstädes icke äro ålagde att transportera spanmålet längre än till Malmö eller Lund, mellan hvilka städer de flesta af akademihemmanen äro belägna, och forslingsskyldigheten för de nyare arrendatorerna blifvit utsträckt till Landskrona, så har man att befara det Lunds konsistorium följer Upsala konsistorii exempel och utsträcker forslingsskyldigheten ännu längre.

Förutom förestående olägenheter torde äfven få anföras, att arrendatorerne af akademihemman icke äro genom kontrakter förbundne att leverera ett visst parti spannmål till bestämda eller lika många löntagare årligen, utan förändras detta efter konsistorii godtfinnande nära på hvarje år, så att det ena året kan en arrendator hafva endast 2 à 5 löntagare att leverera till, och det andra året 5 à 6 att uppgöra med; och händer då, att den ene löntagaren får på sig indelt ett större parti i fot, den andre några kannor och den tredje endast några tum o. s. v.; hvilket allt jag vill för vederbörande Utskott med bevis och handlingar styrka.

Att förändra arrendevilkoren derhän, att arrendespannmålen årligen komme att lösas efter medelmarkegångspris, synes så mycket mera vara skäl, som de löntagare, hvilka hafva sådan spannmål på sig indelt, då komme att stå likställigt med de löntagare, som hafva på sig indelta räntor och tionde till lön. Motsvarande den forsellön, som Statsverket utbetalar till de löntagare, som hafva på sig indelta räntor och tionde, torde akademierna hålla de löntagare, som hafva på sig indelt arrendespannmål af deras hemman, skadeslösa, då akademiernas inkomster årligen, i mån af förhöjda arrenden, mer och mer ökas. Skulle detta återigen anses afvikande från de i särskilda arrendekontrakt gifna förbindelser för arrendatorn, att, i händelse af lösens erläggande, äfven erlägga forsellön, torde detta, om så anses billigt, för samma arrendator fortfara till arrendetidens slut, men för framtiden upphöra.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville för sin del besluta och i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder förordna, att arrendespannmålen af Upsala och Lunds akademi-hemman för framtiden skall lösas efter medelmarkegångspris; och att forsellön, der sådan är genom kontrakt bestämd, erlägges af nuvarande arrendator till arrendetidens slut, men att derefter densamma af akademien betalas till de löntagare, som åt sig hafva indelt arrendespannmål på lön.

Jag anhåller vördsamt om remiss till vederbörligt Utskott och att framdeles få för Utskottet förete åtskilliga handlingar, som belysa de i motionen omrörda förhållanden.

Stockholm den 29 Januari 1870.

Jöns Olsson.